

Социологията, като цяло изучава обществото като саморазвиваща се система, неговата структура, специфичните му особености. Под социологическа структура на обществото в социологията се разбира системата от взаимно свързани страни, области и елементи на обществения живот, които се намира в процес на постоянно взаимодействие и взаимно влияние. Социологията е нефилософска (частна) наука за обществото.

Социологията на правото е отраслова социологическа дисциплина, дял от социологията. Предмет и задача на социологията на правото е изследването, разкриването и изучаването на специфичните взаимодействия на правната област на обществения живот с останалите области от обществения живот. Социологията на правото разполага със специфичен инструментариум на изследване, обхванат от теорията на емпиричното правно социологическо изследване.

Обект на изследване от социологията на правото са механизмите чрез които определени норми и образци на поведение оказват влияние върху поведението в правната сфера. Основните механизми са:

1. Социализацията.
2. Установяването на система от ценности.
3. Изграждането на образци на поведение.
4. Установяването на определени модели или идеали.

От гледна точка на социологията на правото най-съществено значение има процесът на социализацията, разновидност на която е правната социализация.

Особено място в процеса на социализацията заема правната социализация, това е механизмът на приспособяване на индивида към спазване на правните норми и изграждането у него на такава ценностна система, в която правото заема престижна позиция. Самият процес на изграждане на положително отношение към правните норми е сложен и противоречив, тъй като тук се поставя въпросът за качествата на самата правна система. Но правната социализация не означава просто приспособяване към правните норми. Нейният завършен вид се определя и от това как личността възприема съществуващото право и неговите принципи.

Основните принципи и насоки на съвременната стратегия по изработването на адекватни механизми за цялостна социална адаптация на хората и по-конкретно на младите хора, и на противодействие срещу социалната девиация сред тях, най-общо могат да се определят по следния начин:

1. Анализ на цялостната досегашна политика по въпроса за правната социализация на младото поколение.

2. Синхронизиране на законодателството с новите европейски стандарти.

3. Съвместно разработване на цялостни междуправителствени програми за практически действия в областта на социализацията и ресоциализацията на младото поколение.

Особено полезни и в трите насоки са сравнителните правно-социологически изследвания, които доставят необходимата информация за степента в която горепосочените проблеми намират резонанс в общественото мнение.

Целта на настоящото изследване е да се очертаят в теоретичен и в емпиричен план някои актуални проблеми на правната социализация и на подрастващите. Преди излагането на основния емпиричен материал е необходимо да се направи кратък анализ на съществуващите теоретични постановки, засягащи въпроса за правната социализация. Правната социализация е разглеждана най-често в рамките на 3 основни теории:

-първата теория (теорията на социализацията) – теоретичните основи на правната социализация обикновено се споменават в антропологичните изследвания на представителите на антропологичното направление в социология на правото. Наблюдавайки и описвайки начина на живот, различните религиозни и морални обичай, неписаните правни норми, на които са подчинени изследваните общности, антрополозите за пръв път ясно формулират процеса на социализация и в този контекст – процеса на правната социализация. Те доказват, че “моралът вътре в нас” е в основата на по-късно формиращото се правно съзнание (индивидуално и колективно). Тези изследвания служат в по-ново време като основа за емпирични изследвания в областта на моралната и правната социализация на подрастващите.

-втората теория (теорията за човешката натура) има различни модификации, но най-общо е свързана с изследване на основните елементи в структурата на личността и влиянието им върху формирането на психологическите нагласи към нормите, в това число и на правните норми.

-третата (теорията на социалния контрол) е най-често използваната съвременна теория, която поставя човека и неговото поведение в рамките на връзката конформизъм – девиация.

В последно време изследванията в областта на правната социализация разкриват следните особености:

1.Липсва цялостна теоретична концепция, позволяваща към проблемите на адаптация на младите хора, към социалните норми да се подхожда еднозначно (в юридически и в социален план).

2.Различни са условията на социализация в различните географски и културни общности.

3.Промените в Източна и Централна Европа неизбежно слагат своя отпечатък върху теоретичното и практическото разглеждане на проблема.

Независимо от посочените особености проблемите на правната социализация на младото поколение може най-общо да се класифицират в следните основни групи:

А) правната социализация като част от процеса на социализацията;

Б) правната социализация в системата за социален контрол – право, морал, религия, обичаи;

В) правната социализация и нормативния ред;

Г) правната социализация и концепцията за господство на правото;

Д) правната социализация и девиантното поведение;

Е) правната социализация в контекста на законодателството в областта на младежката престъпност и ресоциализацията.

При изработката на инструментариума се взимат в предвид и двете определения за правна социализация. В по-широкия смисъл правната социализация се разглежда като процес на цялостно приспособяване и приобщаване на личността към действащите в обществото правни принципи и норми (морал, религия). В по-тесния смисъл правната социализация се разглежда като приспособяване на индивида към правните норми и принципи в степен, изключваща противоправното поведение.

Въпросите чрез които се проведе социологическото изследването са:

1. Интересувате ли се от политиката провеждана в страната в момента?

2. Запознати ли сте с икономическата ситуация?

3. Наясно ли сте с гражданските си права и задължения?

4. Съществува ли хармония в работата и контрол между изпълнителната, законодателната и съдебната власт?

5. Разчитате ли на полицията?

6. А на държавните институции като цяло?

7. При нарушение на гражданските Ви права, прибегвате ли към саморазправа?

8. Имате ли доверие в справедливостта и законността заложиени в правната система?

9. Смятате ли се ангажиран към социалния живот на страната на която сте гражданин?

10. Запознати ли сте с Конституцията, като основен нормативен акт?

Анкетата е проведена между разпределени по демографски показател – възраст - 3 основни групи. 16 – 19 години, 19 – 22 години, 22 – 25 години.

въпроси

Отговорили с “Да”

Отговорили с “Не”

Отговорили с “отчасти” или “нямам мнение”

1.

28%

42%

30%

2.

40%

13%

47%

3.

26%

46%

28%

4.

6%

51%

43%

5.

38%

52%

10%

6.

18%

32%

50%

7.

40%

15%

45%

8.

35%



45%

20%

9.

20%

30%

50%

10.

28%

51%

21%

